

ТРАНСФОРМАЦІЯ КІЛЬКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У ЯКІСНІ

Входження в Європейський Союз потребує переосмислення напрямів розвитку та принципів реорганізації системи вищої освіти відповідно до вимог сучасної економіки та роботодавців. Стратегічними завданнями реформування вищої освіти є трансформація кількісних показників освітніх послуг у якісні. Цей трансформаційний процес має базуватися на таких засадах:

- вища освіта має бути покликана виховувати громадянина держави Україна, гармонійно розвинену особистість, для якої потреба у фундаментальних знаннях та підвищенні загальноосвітнього і професійного рівня асоціюється зі зміцненням своєї держави, тобто це національна ідея вищої освіти;

- розвиток вищої освіти повинен підпорядковуватись закону розподіла праці на ринку та закону конкуренції, оскільки економічна сфера є винятково важливою у формуванні логіки суспільного розвитку, при цьому необхідно враховувати не менш важливі чинники – суспільної свідомості, культури та морально-психологічних цінностей, духовне життя;

- розвиток вищої освіти слід розглядати у контексті тенденцій і вимог до економічного розвитку країни та розвитку сучасного ринку праці з орієнтацію на європейські вимоги, що має регулюватись та стимулюватись на законодавчому державному рівні. Законодавча та нормативно-правова база вищої освіти України має регулювати відносини між ЗВО та бізнес-структурами щодо напрямів їх співпраці, упорядкувати перелік спеціальностей, переглянути зміст вищої освіти; забезпечити тісний зв'язок навчального процесу з базою практики та надати доступ до міжнародних інформаційних систем.

Якщо звернутися до досвіду країн Європи, то слід констатувати, що у більшості країн прогнозування ринку праці проводиться регулярно на національному і законодавчому рівнях. Так у 18 країнах є обов'язковим включення роботодавців до керівних органів ЗВО, в деяких країнах роботодавці також включені до різних національних (Франція, Німеччина, Польща, Словенія, Швеція тощо), регіональних (Італія) або секторних органів управління. Приблизно в одній третині країн регулярний моніторинг ринку праці здійснюється також на регіональному рівні. Бухарестське комюніке визначає співпрацю між роботодавцями та ЗВО важливим засобом для підвищення

можливостей працевлаштування випускників ЗВО, що має регулюватись державою. В 11-ти країнах інформація про ринок праці використовується для фінансування державою бюджетних місць. Немає прогнозування ринку праці в Албанії, Андоррі, Боснії та Герцеговині, Угорщині, Ліхтенштейні та Португалії.

Розглянемо, що відбувається в Україні. Враховуючи сучасний стан ринку, розвиток експортно-імпортних відносин між бізнес-структурами України та країн Європи, Азії, Америки і великий асортимент товарів, на перший план вийшли проблеми якості товарів, тому все більшим попитом на ринку праці користувалися фахівці, які спроможні обґрунтовано формувати торговий асортимент, визначати положення товару в УКТЗЕД та ефективно управляти якістю товарів в умовах ринкової економіки. Це неможливо без наявності у студентів відповідного комплексу компетентностей, що забезпечують успішну професійну діяльність, пов'язану з внутрішнім та зовнішнім товарообігом між країнами. Серед них вміння ідентифікувати товари, застосовуючи органолептичні, фізико-хімічні та інші методи; уміння аналізувати і визначати відповідність показників безпечності та якості товарів, способи та умови пакування і зберігання товарів; здатність щодо організації торговельного підприємництва та комерційної діяльності, визначення чинників формування потреб споживачів та їх поведінки в окремих сегментах ринку тощо. Таких спеціалістів готували у ЗВО за напрямом підготовки «Товарознавство і торговельне підприємництво», що відносився до технічних наук. У 2016 році згідно з наказом МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» цей напрям було скасовано, а спеціалістів приєднано до економічних наук галузі знань 07, спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Хоча за переліком класифікатора професій (Наказ Мінекономрозвитку і торгівлі України від 10.08.2016 року № 1328) за кодом КП 3419 є професії інспектор-товарознавець та товарознавець у технічних науках. Згідно цих змін проведено перегляд навчальних планів дисциплін і компетентностей випускників. Відтепер студент-випускник буде мати опосередковане уявлення про асортимент та якість товарів і не зможе розглядатись власниками підприємств як потенційний фахівець на ділянках, де ці знання необхідні. Наслідком буде поява на ринку України все більшої кількості товарів сумнівної якості та незатребуваних випускників з вищою освітою, що свідчить про необхідність тісної взаємодії законодавчої влади із майбутніми роботодавцями, що сприятиме трансформації кількісних показників освітніх послуг у якісні.